

سلامت ادرای

و

عوامل اثرگذار بر آن

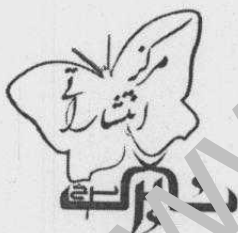

نویسندگان:

محمد خسروی

جعفر اسکندرلو

سرشناسه	: خسروی، محمد، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: سلامت اداری و عوامل اثرگذار بر آن/ نویسندگان محمد خسروی، جعفر اسکندرلو.
مشخصات نشر	: تهران: شاپرک سرخ، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۸ص.
شابک	: 978-600-463-039-9
وضعیت فهرست	: فیبا
نویسی	
موضوع	: کارآمدی سازمانی -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Organizational effectiveness -- Iran -- Case studies
موضوع	: تخلفات اداری -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Misconduct in office -- Iran -- Case studies
موضوع	: دانشگاه ها و مدارس عالی -- ایران -- کارمندان و کارکنان -- نمونه پژوهی
موضوع	: Universities and colleges -- Officials and employees-- Iran -- Case studies
شناسه افزوده	: اسکندرلو، جعفر، ۱۳۵۹ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ ۸س۵/۵۸/HD۹
رده بندی دیویی	: ۳/۶۵۸
شماره کتابشناسی	: ۲۷۱۰۸۳۱
ملی	

عنوان: سلامت اداری و عوامل اثرگذار بر آن

نویسندگان: محمد خسروی - جعفر اسکندرلو

نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۹۶

ناشر: شاپرک سرخ

چاپ و صحافی: شاپرک

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۶۵۰۰ تومان

شماره شابک: ۹-۰۳۹-۶۶۳-۶۰۰-۹۷۸

انتشارات شاپرک سرخ

تهران، میدان انقلاب اسلامی، ابتدای خیابان آزادی، کوچه شهید جنتی، پلاک ۲۴

واحد ۱

۰۹۱۲-۲۱۴۴۶۰۰

۰۲۱-۶۶۹۳۳۷۴۶

www.shaparac.com

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر متعلق به نویسندگان بود و هرگونه تکثیر و کپی برداری از این کتاب غیر قانونی می باشد و پیگرد قانونی خواهد داشت

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۵	تعاریف مفهومی متغیرها
۲۰	سلامت
۲۱	مفهوم سلامت
۲۳	مفهوم سلامت سازمانی
۳۳	ابعاد سلامت سازمانی
۴۱	ویژگی‌های سازمان سالم و ناسالم
۴۳	ویژگی‌های سازمان سالم
۴۶	ویژگی‌های سازمان ناسالم
۵۰	ابعاد سلامت سازمانی از دیدگاه لایند و کلینگل
۵۲	عناصر سلامت سازمانی از دیدگاه کمیته خدمات عمومی کانادا
۵۶	سلامت اداری
۵۷	تعریف سلبی سلامت اداری
۵۸	تعریف ایجابی سلامت اداری
۶۰	مؤلفه‌ها، مدل و شاخصهای سنجش سلامت اداری
۶۵	فساد
۶۷	فساد اداری
۶۷	تعریف مفهوم فساد اداری
۷۰	گونه‌شناسی انواع فساد

۷۲	علل و عوامل مؤثر بر روز فساد اداری
۷۳	متغیرهای تأثیرگذار بر سلامت اداری
۷۴	رهبری
۷۷	قابلیتها
۸۳	نوآوری
۸۹	مفهوم مشارکت
۹۷	تعهد سازمانی
۱۰۷	اعتماد
۱۱۳	انگیزش شعوبی
۱۱۵	شهرت سازمان
۱۱۸	ارتباطات سازمانی
۱۲۱	اخلاق
۱۲۳	فرهنگ سازمانی
۱۲۶	هماهنگی بین سازمانی
۱۲۶	پاسخگویی
۱۲۷	اهداف سازمانی
۱۳۱	ارزیابی عملکرد
۱۳۱	مدیریت عملکرد
۱۳۴	استفاده از منابع سازمانی
۱۳۵	گرایش بیرونی
۱۳۸	مطالعات قبلی

نتیجه گیری ۱۴۶

خلاصه موضوع و روش ها ۱۴۶

یافته ها ۱۴۷

پیشنهادهای ۱۵۶

منابع ۱۶۳

www.ketab.ir

سامانه اداری هر جامعه بازوی اجرایی سامانه سیاسی آن جامعه است و عملکرد درست یا نادرست آن می‌تواند عملکرد آن را تداوم بخشد یا از مشروعیت بپندازد. بنابر این توجه بنیادی به سامانه اداری هر جامعه و آسیب‌شناسی دقیق آن (فساد اداری) می‌تواند کمک بزرگی به سیاست‌گذاران آن جامعه باشد که با تشخیص به موقع، براند راه‌حل‌های لازم را بیندیشند. فساد اداری، بیماری انکارناپذیر همه حکومت‌ها است و تاریخ آن به قدمت پیدایش جوامع انسانی است. فساد اداری که زیرساخت آن، سامانه اداری کشور و اداره امور دولتی است، به منزله معضلی گریبان‌گیر بسیاری از جوامع توسعه‌یافتہ و در حال توسعه می‌باشد و با حرکت رو به جلو جوامع، نمود بیشتری می‌یابد و منجر به انحلال در روند توسعه می‌شود (ربیعی، ۱۳۸۱؛ گولازسوزکی، ۲۰۰۸).

سامانه اداری عاری از فساد، زمینه دستیابی دولت‌ها به توسعه و بهره‌مند شدن از تأثیرات مثبت آن را با کاستن از هزینه‌های سربار و اضافی به جامعه ممکن می‌سازد. در حالی که سامانه اداری فاسد، با مصروف داشتن منابع مالی مختص به توسعه جامعه، به مثابه باتلاقی عمل می‌کند که منابع را در خودش فرو می‌برد (فرج پور، ۱۳۸۳). از این رو فساد اداری با آسیب زدن به توسعه، مانع رشد رقابت سالم و عدالت اجتماعی می‌شود.

امروزه سلامت سامانه اداری معلول عوامل متعددی است که برخی ریشه در ارزش‌ها و باورهای اعضای سازمانی دارد که اگر اصلاح و تقویت شود، بسیاری از معضلات و ناهنجاری‌های اخلاقی سازمان‌ها رفع خواهند شد. برخی از مسائل نیز به داخل سازمان مرتبط است؛ که یا ناشی از ساختارهای نامناسب موجود است یا ناشی از رفتارهای نادرست در ارتباط بین مدیران و کارکنان است. برخی از عوامل نیز جنبه برون سازمانی دارد که شامل عوامل سازمانی و قضایی می‌شود (کارترایت و کوپر، ۲۰۱۴؛ ویور و همکاران، ۲۰۱۲).

شواهد فراوانی وجود دارد مبنی بر این که هرچقدر جوامع به جلو حرکت می‌کنند، موضوع فساد به عنوان یکی از مسائل فراگیر اجتماعی، اهمیت بیشتری می‌یابد (هیود، ۱۳۸۱؛ پیرو و رودریگوز، ۲۰۰۸؛ راز و بیراز، ۲۰۱۰) و رویکرد روغن کاری چرخ دنده‌های توسعه برای حل مساله فساد اهمیت خویش را از دست می‌دهد و این دیدگاه که فساد بیش از هر چیز همچون مساله ای عملی است که منجر به اخلاق در روند چرخ دنده‌ای توسعه می‌شود رونق پیدا می‌کند (ریبی، ۱۳۸۱).

اغلب صاحب‌نظران عقیده دارند که پیروزی یا شکست حکومت‌ها به چگونگی اجرای امور عمومی بستگی دارد تا جایی که بروکس آدامز بقای تمدن و اداره امور عمومی را بهم پیوند می‌دهد و وینسنت اشتورم، سلامت هر جامعه را به چگونگی اداره امور عمومی در آن جامعه مربوط می‌داند (نامغ، ۱۳۷۶؛ هانسون، ۲۰۰۸).

سلامت اداری و عوامل اثرگذار بر آن ۱۳

به اعتقاد اکثر متفکران فساد به طور اعم و فساد اداری موجود در ادارات دولتی یک بیماری انکارناپذیر در همه حکومت هاست و مختص یک قاره، منطقه یا گروه قومی خاص نیست و فساد در رژیم‌های سیاسی دموکراتیک و دیکتاتوری، اقتصادهای سوسیالیستی، سرمایه داری و فئودال نیز یافت می‌شود و اقدامات فسادآمیز مربوط به زمان حال نیست، بلکه تاریخ آن به قدمت جهان است. از این رو قدمت فساد به اندازه قدمت مفهوم دولت است در واقع هر جا که قدرت و ثروت متمرکز می‌شود و هر جا دوسنی وجود دارد، فساد نیز وجود دارد (ربیع، ۱۳۸۱) مساله ای که در این پژوهش ما درصدد پاسخ‌گویی به آن هستیم، بررسی رابطه بین عوامل سازمانی و میزان سلامت اداری در یک سازمان می‌باشد. هدف از این تحقیق در حقیقت شناسایی عوامل موثر و میزان اثرگذار این عوامل بر سلامت اداری است.

لایدن در خصوص سلامت سازمانی می‌نویسد: سلامت سازمانی مفهوم جدیدی نیست که فقط شامل توانایی سازمان برای اجرای رفتار به شکل موثر شود، بلکه توانایی‌های نظام را برای رشد، شکوفایی و بالندگی به هم بخشد (کارترایت و کوپر، ۲۰۱۴). در یک دستگاه سالم، مدیرانی با سواد به تمام مسائل و متعهد و کارکنانی وظیفه شناس روحیه بالا وجود دارند که کار خود را دوست دارند و افرادی موثر و سودمند هستند که مایه پویایی سازمان می‌شوند. برخی نیز سلامت سازمانی را به توانایی سازمان در تصمیم سازی و تصمیم گیری‌های درست، بجا و مناسب تعریف کرده اند. سازمان‌های سالم به عنوان موجودات زنده و پویا در محیط می‌توانند پدید آیند و با فراهم شدن امکانات لازم و کافی رشد کنند، توسعه یابند و از

طریق ارایه کالا و خدمات سالم و ارزنده باعث تامین نیازهای محیطی و تسهیل فرایند رشد و شکوفای جامعه شوند.

همانطور که می‌دانیم سازمان‌ها را از جهات مختلف می‌توان مورد بررسی و شناخت قرار داد. یکی از روش‌های شناخت، شناختن عوامل ساختاری، نهادی سازمان می‌باشد. یکسری از این عوامل نهادی عواملی هستند که مستقیماً بر شیوه کار و فعالیت و طریقتاً بر نتیجه حاصل از فعالیت کارکنان اثر می‌گذارند (اکبری و همکاران، ۲۰۱۳)، یعنی وجود عدم وجود و چگونگی وجود این عوامل تأثیر زیادی بر کیفیت و کمیت رفتار کارکنان خواهند داشت و با توجه به اهداف این پژوهش که یافتن رابطه بین سلامت اداری که ما در قسمت بعد خواهیم آورد شکلی از این رفتار می‌تواند مصداق فساد باشد و ما قصد داریم که رابطه بین آن عوامل و این سلامت را ببینیم.

در مجموع سلامت اداری تحت تأثیر عوامل بسیاری قرار دارد، عواملی که می‌توانند در دستیابی سازمان به اهدافش حیاتی باشند، منجر به اثربخشی سازمانی شوند و در نهایت برای بهره‌وری و کارآمدی سازمان سودمند باشند (تسوی و چنگ، ۱۹۹۹؛ اصغیری نجیب، سهرابی و حمیدی، ۲۰۱۶). بنابر این در پژوهش حاضر بر اساس یافته‌های لیندلن و کلینگل (۲۰۰۰) در رابطه با ارزیابی سلامت اداری ۱۰ عامل به عنوان عوامل مؤثر بر سلامت اداری انتخاب شدند که عبارتند از (۱) ارتباطات (۲) مشارکت (۳) تعهد سازمانی (۴) شهرت سازمانی (۵) اخلاق سازمانی (۶) اهداف

سلامت اداری و عوامل اثرگذار بر آن ۱۵

مشخص سازمانی (۷ رهبری (۸ بهبود کارآمدی کارکنان (۹ استفاده از منابع (۱۰) ارزیابی عملکرد؛ علاوه بر این بر اساس پژوهش ذوالقدرنسب (۲۰۰۵) عامل اعتماد سازمانی و بر اساس مدل کلر و پریس (۲۰۱۱) عامل‌های قابلیت‌ها، فرهنگ، پاسخگویی، انگیزش، گرایش بیرونی و هماهنگی به عنوان عوامل تأثیرگذار بر سلامت اداری انتخاب شدند.

تعاریف مفهومی متغیرها

سلامت اداری: سلامت اداری به وضعی فراتر از اثربخشی کوتاه‌مدت سازمان دلالت داشته، به مجموعه‌ای از ارزش‌ها، صیقل‌دهی سازمانی نسبتاً بردوام اشاره می‌کند. یک سازمان سالم، به این معنا، نه فقط در محیط خود پایدار می‌ماند، بلکه در دزآمدت قادر است به اندازه کافی با محیط خود سازگار شده. توانایی‌های لازم را برای بقای خود پیوسته ایجاد کند و گسترش دهد (مایلز، ۱۹۶۹، به نقل از علاقه‌بند، ۱۳۷۸).

مشارکت سازمانی: همکاری، تشریک مساعی متقابل، عهدانه و مسئولیت آور کارکنان در تعیین سرنوشت سازمان، جامعه و... که از طریق آن ارزشهای مجازی و کاذب در روابط انسان‌ها جای خود را به مودت، صمیمیت، صداقت و حسن نیت می‌دهد (استیگر، ۱۹۹۰).